Enrollment No: ______________________ Exam Seat No:______________________

C.U.SHAH UNIVERSITY

Winter Examination-2021

Subject Name: Introduction to Demography-I
Subject Code: 4AH03DEM1 **Branch: B.A. (Economics)**
Semester: 3 **Date: 16/12/2021** **Time: 02:30 To 05:30** **Marks: 70**

Instructions:
1. (1) Use of Programmable calculator & any other electronic instrument is prohibited.
2. (2) Instructions written on main answer book are strictly to be obeyed.
3. (3) Draw neat diagrams and figures (if necessary) at right places.
4. (4) Assume suitable data if needed.

Q-1 વિકલ્પના આધારે સાચા વિકલ્પની પસંદગી કરો (14)

1. માલ્થસ કેવા અર્થશાસ્ત્રી હતા ?

(A)નવ પ્રશિષ્ટ (B) આધુનિક (C) આશાવાદી (D) પ્રશિષ્ટ

2. માલ્થસની દ્રષ્ટિએ વસ્તી વૃદ્ધિ ....માં થાય છે ?

(A) ગુણોત્તર શ્રેણી (B) સમાંતર શ્રેણી (C) સમય શ્રેણી (D) એક પણ નહીં

3. ભારતમાં વસ્તી વિસ્ફોટનું મુખ્ય કારણ ગણી શકાય ?

(A) ઉંચો જન્મદર (B) નીચો મૃત્યુદર (C) ગરીબાઈ (D) આપેલ તમામ

4. વસ્તી શિક્ષણની આવશ્યકતા દર્શાવનાર સૌ પ્રથમ વિદ્વાન કોણ હતા ?

(A) એડમ સ્મિથ (B) પ્રો.માલ્થસ (C) આલ્ફ્રેડ માર્શલ (D) આલ્વા મિર્દાલ

5. માલ્થસના મતે વસ્તીને બમણી થતાં કેટલા વર્ષનો સમય લાગે છે ?

(A)35 વર્ષ (B) 25 વર્ષ (C) 15 વર્ષ (D) 55 વર્ષ

6. ભારતમાં દર મિનિટે સરેરાશ અંદાજે કેટલાં બાળકો જન્મે છે ?

(A) 51 (B) 25 (C) 59 વર્ષ (D) 131

7. ઇષ્ટ વસ્તીનો સિદ્ધાંત કોણે રજૂ કર્યો ?

(A) પ્રો.એડવીન કેનન અને કાર સૌન્ડર્સે (B) પ્રો.ટી.આર.માલ્થસ

(C) પીકોક વાઈઝમેન (D) ગુન્નાર મીર્ડાલ

8. કોને રાતના ચોર કરતાં પણ વધારે ‘ખતરનાક’ ગણવામાં આવે છે ?

(A) ભાવ વધારાને (B) બેરોજગારી વધારાને (C) વસ્તી વધારાને (D) ગરીબીના વધારાને

9. ભારતમાં જન્મ અને મરણની નોંધણી કેવી છે ?

(A) સ્વૈચ્છિક (B) સજાને પાત્ર (C) ફરજીયાત (D) ખાનગી

10. વસ્તીના જાતિ બંધારણમાં કુલ પુરુષો સામે કોને મુકવામાં આવે છે ?

(A) કુલ સ્ત્રીઓ (B) કુલ યુવતીઓ (C) કુલ બાળાઓ (D) કુલ વૃધ્ધાઓ

11. ભારતમાં વસ્તી ગણતરી કુલ કેટલા વર્ષે કરવામાં આવે છે ?

(A) 11 (B) 10 (C) 12 (D) 5

12. વસ્તીની ગીચતા વસ્તીના ક્યાં પાસાનો નિર્દેશ કરે છે ?

(A) કેન્દ્રીકરણ (B) વિકેન્દ્રીકરણ (C) ધ્રુવીકરણ (D) એક પણ નહીં

13. જીવન સારણીનો ખ્યાલ ક્યાંથી પ્રચલિત થયો છે ?

(A) ભારતીય ખ્યાલ છે. (B) રોમન સામ્રાજયથી (C) બ્રિટીશ સામ્રાજયથી D) એક પણ નહીં

14. 2011માં ભારતની વસ્તી કેટલી હતી ?

(A) 121 કરોડ (B) 102 કરોડ (C) 1.21 કરોડ D) 121 અબજ

પ્ર-2 થી પ્ર-8 માંથી કોઈ પણ ચાર પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો

પ્ર-2 વસ્તીશાસ્ત્રનો ખ્યાલ સમજાવો અને તેના અભ્યાસના મહત્વ વિષે ચર્ચા કરો. (14)

પ્ર-3 કુલ પ્રજનન દર અને ચોખ્ખા પ્રજનન દરના ખ્યાલો સમજાવો. ફળદ્રુપતાના અભ્યાસનું મહત્વ ચર્ચો (14)

પ્ર-4 ભારતની વસ્તી ગણતરીની પદ્ધતિ અને લાક્ષણિકતાઓ સમજાવો. (14)

પ્ર-5 પ્રો.માલ્થસનો વસ્તીનો સિદ્ધાંત સમજાવો. તેની મર્યાદાઓ જણાવો. (14)

પ્ર-6 જીવન સારણીનો ખ્યાલ સમજાવો. તેના ઘડતર અને ઉપયોગ વિષે નોંધ લખો. (14)

પ્ર-7 વસ્તી પ્રક્ષેપણની વિવિધ પદ્ધતિઓ સમજાવી અને તેની અસરકારકતા ચકાસો. (14)

પ્ર-8 જન્મદર અને મૃત્યુદરના ખ્યાલો સમજાવો. ભારતમાં જન્મદર અને મૃત્યુદરના વલણો તપાસો. (14)